

YTTRANDE

Planbesked för fastigheterna Sicklaön 103:6 och 103:4, Fredrik Jahns gränd och Setterwalls väg på västra Sicklaön

Bakgrund

Ansökan om planbesked har inkommit avseende fastigheten Sicklaön 103:6. Ansökan gäller rivning av befintliga byggnader samt nybyggnad i Finntorps centrum. Kommunantikvariens yttrande har begärts.

Finntorp centrum är utpekad i kommunens kulturmiljöprogram. Området är utifrån det att betrakta som ett särskilt värdefullt område enligt PBL 8 kap 13 §.

Områdets historik och kulturhistoriska värde

Finntorp uppfördes 1951-1957 efter ritningar av arkitekterna Bengt Karlsson och Erik Lindberg på HSB:s arkitektkontor. Torget ritades av Carl-Evin Sandberg.

Finntorps olika delområden ligger på höjder och har en blandning av hustyper med olika höjder. Strukturen präglas av en strävan efter att avskärma området från trafikleder runt omkring och tillvarata platsens naturliga förutsättningar samt att skapa grannskapskänsla och variation i bebyggelsen. Karaktäristiskt för 1950-talet är den terränganpassade planeringen, den omsorgsfullt utformade yttre miljön och variationen i byggnadstyper. Andra karaktärsskapande särdrag är en blandning av våningshöjder och fasadgestaltning samt en saklig, men samtidigt lekfull arkitektur med fokus på gedigna material i detaljerna.

I Finntorps centrumanläggning inrättades en biograf, Ceylon. Biografen Ceylon på Fredrik Jahns gränd invigdes 1958. Arkitekterna Carl- Evin Sandberg ritade byggnaden och Gustav Allert inredningen. Biografen döptes till Ceylon då en sjökapten boende bosatt på Värmdövägen 115 i Finntorp importerade just denna tesort till Sverige.

Mot Värmdövägen ligger den så kallade Setterwallska villan. Villan uppfördes 1896 av grossshandlaren JG Settervall och fick ett slottsliknande utseende. Byggnaden omgavs med en stor park med ädla lövträd. Villan är idag byggnadsminne.

Förslaget

I korthet innebär förslaget att den äldre biografbyggnaden, Ceylon rivs och ersätts med en ny byggnad på sju våningar. Även byggnaden ut mot Fredrik Jahns gränd föreslås rivas och ersättas med en ny byggnad med en höjd på fem respektive fyra våningar. Innergården planeras att ses över, men av handlingarna framkommer inte hur detta är tänkt att utföras.

Synpunkter

De låga, långsträckta, utpräglade horisontella byggnadskropparna kring den skyddade serien av gårdar är karaktäristiska för 1950-talets modernism. Föreslagen rivning av två befintliga byggnader kommer påverka det ursprungliga stadsbilsrummet. Befintliga byggnader har ett egenvärde som del i Finntorps enhetliga centrum, som bevarats som helhetsmiljö fram till idag. Den f.d. Biografen är en byggnad som andas dåtidens ambition om ett centrum med alla funktioner, en framtidsoptimism. En höjdmässig förskjutning förändrar den blandning av höjder som präglar 1950-talets stadsbyggnadsmiljöer, och där den mänskliga skalan varit dominerande och utgjorde en del av det som kallades grannskapsplanering. Detta skall ses i mosats till den storskaliga planering som gjorde sitt intåg från och med de s.k. rekordåren.

Den byggnadsdel mot Fredrik Jahns väg som föreslås rivas bör bevaras för att behålla kvarterets enhetliga fasad mot vägen. Rivning av denna del skulle innebära förvanskning av den kulturhistoriskt värdefulla miljön. Utförandet med en öppen portik mot en innergård är ett mycket tidstypiskt angreppssätt. På tidsenligt sätt markeras den här genom tegelfasader och betongpelare som understryker byggnadens lätthet.

En annan faktor som gör området sårbart för höjdförskjutningar är närheten till Setterwallska villan, idag är byggnadsminne enligt kulturmiljölagen. Det är av största vikt att bebyggelsehöjden kring villan och dess park, tar hänsyn till den äldre byggnadens skala för att inte upplevelsevärde skall förvanskas.

Den f.d. biografen bör utredas för lämplig verksamhet, där lokalerna kan användas utifrån sina bästa förutsättningar, och med det kulturhistoriska värdet intakt. I andra hand skulle man kunna pröva en påbyggnad av befintlig byggnad, i tredje och sista hand utreda möjligheten att uppföra en ny volym. Den volym som föreslagits är dock inte varsam mot de kulturhistoriska värden som området har. Höjden skall, såsom ovan påtalats, beakta områdets förutsättningar och fasaderna bör få en medveten gestaltning som tar hänsyn till områdets särskilda karaktärsdrag,

Maria Legars
Kommunantikvarie

Bilaga 1, Bilder från Ceylon

Vänster: Biografen Ceylon i sitt tidigare utförande. Idag är fönstren provisoriskt igensatta i nedre delen. *Höger:* Biografens foajé. Oklart om interiören ännu är välbevarad, men det kan inte uteslutas.